

Arvoisat työryhmän jäsenet

Lausuntoni koskettaa tärkeätä aihetta; pyrkimystä luoda Suomi, jossa rasismiin puututaan ja jokaisen ihmisoikeudet ja ihmisarvo ovat kunnioitettuja ja suojeltuja. On välttämätöntä rakentaa Suomesta yhdenvertaisuuden ja turvallisuuden mallimaa, jossa jokainen voi elää täysin yhdenvertaisissa oloissa, riippumatta taustastaan tai identiteetistään.

Tiedostamme, että yhdenvertaisuus ei aina toteudu kaikkien väestöryhmien kohdalla, eivätkä yhteiskunnan rakenteet tue sitä riittävästi. Erityisesti näkyviin vähemmistöihin kuuluvat henkilöt (kuten muslimit) joutuvat kohtaamaan arjessaan rasistista häirintää ja tätä emme voi sivuuttaa tai hyväksyä.

Huolestuttavaa on myös yhteiskunnallisen keskusteluilmapiiirin kärjistyminen ja väestöryhmien välisten jännitteiden lisääntyminen. Tämä voi heikentää tai jopa uhata yhteiskunnan toimintakykyä, mikäli emme takaa kaikkien väestöryhmien osallisuutta. Vihapuhe ja maalittaminen heikentävät väestösuhteita ja luottamus yhteiskuntaan laskee. Tämä kehitys vaikuttaa suoraan ihmisten kokemaan turvallisuuden tunteeseen.

Lausunnossa haluamme nostaa erityisesti esiin islamofobian. On tärkeää huomioida, että tätä työryhmää ei olisi mahdollisesti perustettu, ellei yhteiskunnassa olisi noussut merkittävää islamofobista ja muslimeihin kohdistuvaa rasistista puhetta. Islamofobia on erityinen rasismien muoto, joka kohdistuu muslimeihin tai muslimiksi oletettuihin henkilöihin, ryhmiin tai yhteisöihin väkivallan tekojen, syrjinnän ja rasistisen vihapuheen muodossa. Islamofobian taustalla vaikuttavat muun muassa negatiiviset stereotypit ja erityispiirteet, jotka liitetään muslimeihin ryhmänä. Islamofobia johtaa muslimien ulossulkemiseen ja epäinhimillistämiseen.

YK on julistanut maaliskuun 15. päivän Kansainväliseksi islamofobian torjumisen päiväksi. EU-komissio on myös nimennyt koordinaattorin muslimivastaisuuden torjuntaan.

Huolestuttavaa on, että Suomessa ei tunnisteta riittävällä tasolla islamofobiaa eikä asianmukaisia toimenpiteitä. Oikeusministeriön (2021) Tekoälyn hyödyntäminen vihapuheen seurannassa -raportissa aineistona oli noin 12 miljoonaa suomenkielistä nettikirjoitusta syys-lokakuulta 2020. Raportin tulosten mukaan islamofobiaa levitetään sosiaalisen median kautta ja analyysin perusteella sana 'muslimi' esiintyy 26 %:ssa kaikissa tekoälyn tunnistamissa vihapuhekommenteissa. EU:n perusoikeusviraston (European Union Agency for Fundamental Rights) tilastojen mukaan vuosina 2012–2022 Suomen kärkeäjoikeudessa on islamiin liittyvissä tapauksissa annettu 20 tuomiota. Poliisiammattikorkeakoulun (2019) raportin mukaan vuonna 2018 poliisi kirjasi yhteensä 155 viharikosilmoitusta, joista noin kolmasosa kohdistui islamin uskoon tai muslimeihin. Tilastokeskuksen mukaan Suomessa on rekisteröity 20 000 muslimia islamilaisiin yhdyskuntiin. Islamin uskonto on Suomessa kolmanneksi suurin uskonto. On kuitenkin tärkeää huomata, että rekisteröimättömiä muslimeita on arvioiden mukaan Suomessa yli 120 000, joten tämän perusteella islam on toiseksi suurin uskonto (Pauha & Martikainen 2022).

Koemme, että hallituksen tiedonanto yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä tulee olemaan puutteellinen, mikäli keskeisiin tavoitteisiin sekä 52 toimenpiteeseen ei sisälly seuraavia asioita:

- Islamofobian tunnistaminen ja torjunta keskeisissä tavoitteissa
- Koulutusten ja tutkimusten järjestäminen islamofobiasta
- Ehdotan yhdenvertaisuuden ja antirasismien poliittisen nimityksen luomista hallitukseen, jonka vastuulla on koordinoita ja edistää yhdenvertaisuutta ja antirasismien toimia

- Muslimiyhteisöjen ja -järjestöjen osallistumisen lisääminen kaikissa asiaan liittyvissä asioissa
- Viestinnässä ja eri foorumeilla otettava huomioon muslimiyhteisöjen näkökulma.

Lopuksi haluan todeta, että lausuntoa on koottu islamilaiden yhdyskuntien sekä järjestöjen, kuten Suomen Muslimifoorumi ry:n kanssa yhteistyössä. Haluamme muistuttaa, että Suomen islamilaiset yhdyskunnat ovat Suomessa virallisesti rekisteröityjä uskonnonvapauslaissa tarkoitettuja rekisteröityjä uskonnollisia yhdyskuntia, jotka edistävät uskonnon harjoittamista. Näiden toimijoiden toimintaedellytysten tukeminen on tärkeää, jotta voimme jatkaa uskonnonvapauslain mukaista toimintaamme sekä edistää hyviä väestösuhteita.

Kiitos.

Imaami Sharmarke Said Aw-Musse
As-Salam Islamic Center yhdyskunta